

ARCHIEFVORMING BIJ STEDELIJKE INSTELLINGEN IN DE VROEGMODERNE PERIODE

Vanaf de late vijftiende eeuw trad een versnelde transitie op in de archiefvorming van overheden, instellingen en particulieren over heel Europa: de documentproductie groeide sterk aan, tal van nieuwe documenttypes zagen het levenslicht en innovatieve beheer- en bewaarmethodes vonden hun ingang. Deze ontwikkelingen kunnen in grote mate worden toegeschreven aan staatsvormings- en bureaucratiseringsprocessen, de verschriftelijking van de procesgang, de koloniale expansie, de economische groei en de hoogoplopende confessionele conflicten die de vroegmoderne periode kenmerkten.

In het kader van TEMAS, een BRAIN-project van het Belgisch Federaal Wetenschapsbeleid, organiseren het Rijksarchief en de onderzoeksgroep Nieuwe Tijd van de KU Leuven op 15 maart 2019 in het Leuvense Rijksarchief een workshop over de transities in de archiefvorming van stedelijke instellingen van de vijftiende tot de achttiende eeuw. Samen met experts uit het werkveld staan we stil bij de totstandkoming en evolutie van belangrijke reeksen en documenttypes in archieven van stadsbesturen: welke *incentives* en noden lagen ten grondslag aan het ontstaan van bepaalde reeksen of documenttypes? In welke mate is er sprake van (dis)continuïteit, evolutie en verwantschap in en tussen bronnenreeksen? En welke rol speelden bifurcatieprocessen, administratieve hervormingen, regelgeving, individuele personen en sociale, politieke, juridische of economische ontwikkelingen hierin? Deze vragen in verband met archiefvorming zijn niet alleen relevant voor bewaarinstellingen, maar evenzeer voor archiefgebruikers, net omdat ze bijdragen tot een verhoogd bewustzijn over hoe diepgaand contemporaine beslissingen en

administratieve processen het overgeleverde archivalische bronnenmateriaal hebben beïnvloed.

De workshop staat vooral in het teken van de uitwisseling van expertise, vaststellingen en hypothesen over archiefvorming bij stedelijke instellingen in de vroegmoderne periode. Presentaties van casestudies vormen daarbij de opstap naar een rondetafeldiscussie waarin de behandelde thema's verder worden opengetrokken. Voortbouwend op de expertise van alle deelnemers zal zo ingezoomd kunnen worden op de gelijkenissen en verschillen tussen de grote reeksen die bewaard worden in stadsarchieven, en dat op inhoudelijk, chronologisch en terminologisch vlak. Deze comparatieve aanpak zal niet alleen de blik op de archiefvorming van stedelijke instellingen aanscherpen, maar ook nieuwe vragen oproepen over het ontstaan, de evolutie en de onderlinge samenhang van grote reeksen en de factoren die daarbij van invloed waren. Op het einde van de workshop staan we graag samen met de deelnemers stil bij mogelijke toekomstinitiatieven om de expertise over deze thematiek verder te verdiepen, samen te brengen en te verspreiden naar een breed publiek.

Deelname aan de workshop is gratis, inschrijven kan **tot 5 maart 2019** op het mailadres Valerie.Vrancken@arch.be.

PROGRAMMA

- 9u00-9u30: Ontvangst met koffie en thee
- 9u30-9u50: *Toelichting bij project TEMAS en het opzet van de workshop*
Valerie Vrancken (Rijksarchief Leuven)
- 9u50-10u20: *"The Archival Turn" in de premoderne Lage Landen*
Frederik Buylaert (UGent)
- 10u20-10u50: *Archiefvorming bij stedelijke instellingen in de middeleeuwen*
Tineke van Gassen (UGent)
- 10u50-11u00: Pauze met koffie en thee
- 11u00-11u35: *Een monument van een document. Stadsrekeningen in de Lage Landen (met accent op Brabant en Vlaanderen)*
Erik Aerts (KU Leuven, International Datini Institute)

11u35-12u10: *De evolutie van de Gentse schepenregisters tijdens de vroegmoderne periode. Transitie in de vrijwillige rechtspraak en de stedelijke archiefvorming*
Johan Dambruyne (Rijksarchief Antwerpen-Beveren)

12u10-13u00: Broodjeslunch

13u00-14u45: Presentatie van casestudies en rondetafeldiscussie

- › *Vroegmoderne resolutieboeken*
Gustaaf Janssens (KU Leuven)
- › *De Leuvense stadsrekeningen in de vroegmoderne periode*
Marika Ceunen (Stadsarchief Leuven)
- › *Het proces van consignatie bij de Gentse schepenbanken tijdens de vroegmoderne periode*
Pieter-Jan Lachaert (Stadsarchief Gent)

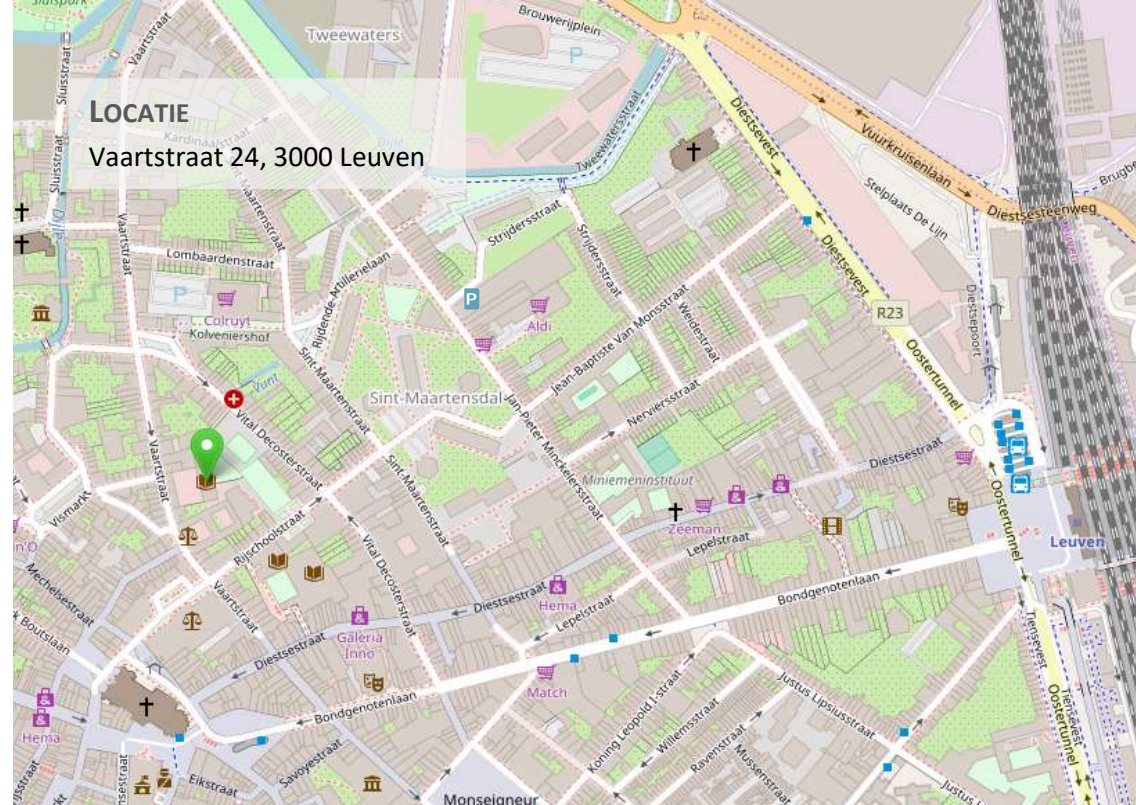
14u45-14u55: Pauze met koffie en thee

14u55-16u05: Presentatie van casestudies en rondetafeldiscussie

- › *De Kortrijkse wijkboeken en de registers van de huisgelden: tussen continuïteit en verandering*
Emma D'haene (Rijksarchief Kortrijk)
- › *De Antwerpse wijkboeken: waarom en door wie werden ze opgesteld?*
Marie Juliette Marinus (Felixarchief Antwerpen)

16u05-16u15: Conclusies en toekomstperspectieven

16u15: Afsluitende receptie

Thesaurus of Early Modern Archival Sources

TEMAS, voluit *Thesaurus of Early Modern Archival Sources*, is een samenwerkingsproject tussen het Rijksarchief en de KU Leuven en wordt gefinancierd door het BRAIN-programma van het Belgisch Federaal Wetenschapsbeleid. Het project beoogt de ontwikkeling van een databank waarin vroegmoderne documenttypes van archivalische aard op een toegankelijke manier worden voorgesteld. TEMAS is daarbij geconcipieerd als een hulpinstrument ter ondersteuning van archiefgebruikers die worstelen met de interpretatie van archivalische beschrijvingen en daardoor moeilijk de vertaalslag kunnen maken van formele beschrijvingen naar het concrete bronnenmateriaal. Voor meer info over dit project, zie www.belspo.be/belspo/brain-be/projects/TEMAS_nl.pdf.